

**Szegedi Tudományegyetem
Informatikai Tanszékcsoport**

SZAKDOLGOZAT

Fertői Ferenc

2010

Szegedi Tudományegyetem
Informatikai Tanszékcsoport

3-dimenziós táj generálása útvonalgráf alapján

Szakedolgozat

Készítette:

Fertői Ferenc

informatika szakos hallgató

Témavezető

Dr. Tanács Attila

egyetemi adjunktus

Szeged

2010

Feladatkiírás

A hallgató feladata egy olyan program készítése, amely egy szabványos formában tárolt útvonalfájl (pl. GPSMapEdit formátumú) alapján egy 3D táj képét készíti el. Az egyes objektumokhoz (például autópálya, főút, mellékút, különböző épületek) különféle 3D modellek tartozhassanak. A tájat be lehessen járni, a megjelenítést többféle opció segítségével vezérelni lehessen. Rendelkezésre állnak 3D magassági adatok is, amelyekből domborzattérkép is előállítható.

Plusz feladatként integrálni lehessen olyan 3D objektumokat, amelyek COLLADA formában tároltak (<http://www.collada.org> - ezt ismeri például a Google Earth és Google SketchUP is).

Tartalmi összefoglaló

- ***A téma megnevezése:***

3-dimenziós táj generálása útvonalgráf alapján

- ***A megadott feladat megfogalmazása:***

A feladat célja egy olyan program elkészítése, amely képes egy valós vagy fiktív térkép adatait a megfelelő formátumú fájlból beolvasni és azt méretarányosan, 3 dimenzióban megjeleníteni. A térkép tartalmazhat terület jellegű adatokat (pl: tavak, erdők), vonal jellegű információkat (pl: utak, folyók) és nevezetes pontokat is (múzeumok, templomok). A nevezetes pontok helyeinek szerepeltetése lehetővé teszi a rájuk jellemző tipizált 3 dimenziós objektumok megjelenítését az adott koordinátákon. A jellegzetes, egyedi objektumok eredetihez hasonló elkészítése pedig akár a valósághoz közeli élményt eredményezhet.

- ***A megoldási mód:***

Programfejlesztés C nyelven, 3D megjelenítés OpenGL API és GLUT függvény könyvtár használatával.

- ***Alkalmazott eszközök, módszerek:***

Borland C++ 5.5 Command Line Tools, Notepad++ v5.6.6, OpenGL v2.1, GLUT v3.7, GPSMapEdit

- ***Elért eredmények:***

- ***Kulcsszavak:***

GPS térkép, OpenGL, 3D

Tartalomjegyzék

Feladatkiírás	3
Tartalmi összefoglaló	4
Tartalomjegyzék	5
1. Bevezetés	6
2. Irodalomjegyzék	8
3. Nyilatkozat	9
4. Köszönetnyilvánítás	10
5. Mellékletek	11

1. Bevezetés

Az emberiség a világ megismerése során, a járművek fejlődése által egyre nagyobb távolságot egyre rövidebb idő alatt volt képes megtenni. Az utazások hosszának illetve a bejárható területek növekedésének egyenes következménye volt a pontos térképek iránti igény. Míg a történelem során nagyon hosszú ideig a térképekhez csak a kiválasztott kevesek férhettek hozzá, addig mára, a nagy pontosságú térképek már mindenki számára könnyen elérhetőek. A számítástechnika fejlődésével és a GPS eszközök széleskörű elterjedésével alkalmazások új generációja fejlődött ki. A felhasználási területek széles spektrumot fednek le a személyes navigációtól és automatikus útvonaltervezéstől egészen a szabadidős tevékenységek és a játékok világáig, mint amilyen például a GeoCaching¹. Üzletek weboldalai, turista útvonalak leírásai egyre gyakrabban tartalmaznak GPS koordinátákat.

Egy ilyen új alkalmazási terület a saját személyes térképek készítése, melynek során egy erre alkalmas GPS eszközzel rögzítik a bejárt útvonalakat és nevezetes pontokat. Az interneten számos weboldal található, ahol ilyen egyedi készítésű térképeket tesznek közzé a felhasználók, illetve létező térképeket egészítenek ki további hasznos információkkal. Az általam készített program többek között lehetővé teszi az ilyen térképek megjelenítését és a terület bejárását 3 dimenzióban.

A szakdolgozat témája több szempontból közel áll hozzám. Egyrészt jómagam is sokat túráztam és kerékpároztam melyek során a részletes térképek létfontosságúak lehetnek a helyes tájékozódás és időbeni célba érés szempontjából. A GPS eszközök megjelenésével lenyűgözött a technológia nagyszerűsége és praktikussága. A 3 dimenziós megjelenítéssel kiegészítve mindez a felhasználói élmény és látvány javulását eredményezi. Összességében a feladat olyan megoldandó problémákat vetített elő, melyek felkeltették az érdeklődésemet és arra ösztönöztek, hogy elmélyüljek a megoldással összefüggő témákban.

---

¹ GeoCaching - Modern kincskereső játék, melynek során a kincs koordinátáinak és esetleg egyéb utalásoknak az ismeretében kell megtalálni egy rejtékhelyet. Itt általában egy vízhatlan dobozban apróbb ajándéktárgyak vannak, illetve egy jegyzetfüzet a korábbi felfedezők üzeneteivel. Mivel a játék lényege a felfedezés, a dobozt a sikeres megtalálás után visszahelyezik a saját üzenetükkel a játékosok, és ha emlékebe valamelyik tárgyat kiveszik, akkor egy másikat raknak a dobozba helyette.

A dolgozat első része a térképekről, néhány általánosabb térképészeti problémáról, ezen belül a GPS-ről és a kapcsolódó technikai megoldásokról szól. Itt foglalkozok a vetületi problémákkal, torzulással és a matematikai alapokkal.

Ezután rátérek a választott térképájl formátum rövid ismertetésére és az ehhez kapcsolódó, a programban használt adatszerkezetek bemutatása. Továbbá ezen adatszerkezeteket kezelő függvények ismertetésére és az alkalmazott algoritmusok memória igényére és költségére.

A következő részben a 3 dimenziós megjelenítés egyes problémáit tárgyalom. A problémák ismertetése után azok megoldása következik OpenGL segítségével, majd átnézem azokat a területeket, ahol további optimalizálás lehetséges. Az optimalizálási technikák közül pedig megvizsgálom, hogy melyek azok amelyek a program részleteit tekintve érdemi változást eredményeznek és melyek azok, amelyeknek csak elhanyagolható hatása van.

Az utolsó fejezetben végül magának az elkészült programnak az ismertetése következik. Végig megyek a megvalósult funkciókon és az esetleges további fejlesztési lehetőségeken és irányokon. Majd a dolgozatot a program felhasználói leírásával zárom.

2. Irodalomjegyzék

3. Nyilatkozat

Alulírott Fertői Ferenc informatika szakos hallgató, kijelentem, hogy a dolgozatomat a Szegedi Tudományegyetem, Informatikai Tanszékcsoport, Képfeldolgozás és Számítógépes Grafika tanszékén készítettem, Programtervező Informatikus BSc diploma megszerzése érdekében.

Kijelentem, hogy a dolgozatot más szakon korábban nem védtem meg, saját munkám eredménye, és csak a hivatkozott forrásokat (szakirodalom, eszközök, stb.) használtam fel.

Tudomásul veszem, hogy szakdolgozatomat a Szegedi Tudományegyetem könyvtárában, a kölcsönözhető könyvek között helyezik el.

Szeged, 2010. május 5.

Fertői Ferenc

4. Köszönetnyilvánítás

5. Mellékletek